

1. Răspuns la întrebarea adresată de Vlada E., Cimișlia

Este deja al treilea an de când facem orele în săli de clasă diferite. Ne este dificil să ne deplasăm dintr-o clasă în alta. Avem nevoie de timp. Însă unii dintre profesori dacă nu reușesc să ne predea toată lecția ne mai iau și din timpul pauzei, care este destul de prețios pentru noi. Există vreo soluție la această problemă?

Vlada, cunoaștem că recreațiile elevilor sînt scurte ca durată. De asemenea cunoaștem și faptul că în clasele gimnaziale și liceale elevii merg dintr-o sală de clasă în alta deoarece fiecare sală de clasă este amenajată potrivit obiectului de studiu. Pentru ca profesorii să se încadreze în timp ar fi bine ca și elevii să fie ordonați și punctuali. În situația în care voi faceți parte din categoria elevilor ordonați puteți solicita profesorilor să respecte timpul vostru, să nu vă rețină în pauză și să discutați acest aspect cu directorul adjunct pe educație din instituție de învățămînt.

2. Răspuns la întrebarea adresată de Eugenia V., Nisporeni

Este foarte dureros cînd profesorii ne ofensează și ne numesc cu niște cuvinte oribile urîte față de ceilalți colegi. Mi s-a întîmplat să fiu într-o astfel de situație cînd am fost jignit de către profesor. Ba mai mult, apoi nici nu mi-a permis o vreme să răspund la lecții, chiar dacă ridicam mîna și eram pregătît. Parcă nici nu eram în clasă. Și am observat că același lucru se întîmplă și cu ceilalți colegi. Credeți că lucrurile se pot schimba?

Dragă Eugenia, despre soluția la problema cu care te-ai confruntat și tu dar și alți elevi din țară am redat-o în alte numere ale Revistei, dar o vom descrie încă odată.

Comportamentul profesorilor este unul inadecvat și poate fi considerat drept temei pentru sancționarea acestora, or, Legea învățămîntului spune că "obiectivul major al școlii constă în dezvoltarea liberă, armonioasă a omului și formarea personalității creative, care se poate adopta la condițiile în schimbare ale vieții."

De asemenea, cadrele didactice sunt obligate să respecte în activitatea pe care o desfășoară normele de etică, să cultive, prin propriul exemplu, principiile morale de dreptate, echitate, umanism, generozitate, hărnicie, patriotism și alte virtuți.

În cazul în care profesorii manifestă un comportament inadecvat îți recomandăm să discuți cu directorul instituției de învățămînt, iar ulterior să te adresezi Șefului Direcției generale învățămînt, tineret și sport din raion.

În activitatea desfășurată în funcția de avocat parlamentar am întîlnit astfel de situații care ulterior s-au soluționat pozitiv pentru elevi, iar cadrele didactice s-au ales cu sancțiuni disciplinare. Pentru a te convinge de aceasta te invităm să vizualizezi pagina web www.ombudsman.md.

3. Răspuns la întrebarea adresată de Ana-Maria Z., 14 ani, Chișinău
Sînt eliberată de la lecțiile de cultura fizică. Am probleme de sănătate, am prezentat certificatul de la medicul de familie. Profesoarea de sport mă impune să fac toate exercițiile în rînd cu colegii. Îmi reproșează că nu-i plac copiii lenoși.

Dragă Ana-Maria, menirea obiectului "cultura fizică" constă în cultivarea la copii a unui mod de viață sănătos, de a oferi elevilor o recreere în timpul orelor și nu de a testa odată în plus calitățile fizice ale copiilor.

Chiar și copiii care în temeiul certificatului medical sunt eliberați de la "cultura fizică" trebuie să facă sport potrivit Ordinului nr. 146 din 11 aprilie 1996 al Ministerului Educației și a prevederilor Concepției educației fizice și sportului în învățămîntul preuniversitar. Acești copii urmează a fi incluși într-o grupă specială unde se practică exerciții de complexitate scăzută sau medie, în dependență de starea de sănătate a elevului, fapt pe care trebuie să-l cunoască fiecare profesor de cultură fizică. Profesoara ta de cultură fizică nu este în drept să te impună să efectuezi exerciții fizice în egală măsură cu colegii tăi deoarece tu ai necesități speciale. Această problemă necesită o abordare foarte serioasă deoarece în joc este pusă sănătatea ta. În cazul în care această situație nu se soluționează îți recomandăm să te adresezi la *Linia fierbinte a Direcției Generale educație, tineret și sport a Consiliului municipal Chișinău, la numărul: 022 20 16 30.*

4. Răspuns la întrebarea adresată de S. B., 12 ani, Hîncești
În sat avem o școală mică, care poate fi închisă în orice moment. Nici profesori suficienți nu avem. Limba franceză ne este predată de profesorul de educația tehnologică deja de trei ani. Sînt pasionată de limbile străine, ce vină am eu că m-am născut într-un sătuc mic?

Dragă S.B., copiii nu poartă nici o vină că s-au născut într-un sat mare sau într-unul mic și acest aspect nu constituie un factor determinant pentru ei. Problema invocată trebuie privită din alt punct de vedere – calitatea studiilor. Instituția de învățămînt în care îți faci studiile va fi închisă atunci cînd o astfel de decizie va fi adoptată de Consiliul local. În situația în care instituția de învățămînt nu va fi optimizată, iar cadre didactice cu o pregătire specială într-un anumit domeniu nu doresc să activeze în respectiva instituție de învățămînt, pedagogii din școală/liceu merg la cursuri de recalificare. Din acest considerent profesorul de educație tehnologică predă obiectul "limba franceză". Competențele profesionale ale acestuia se apreciază de managerul instituției de învățămînt, reprezentanții Direcției de învățămînt și a celor de la Ministerul Educației, dar nu de avocatul parlamentar.

5. Răspuns la întrebarea adresată de Mihai P., 11 ani, Rezina
Acum două luni, au venit la școala din sat un grup de medici și ne-au făcut injecții contra unui virus. Eu am fost împotriva, pentru că părinții m-au avertizat să nu fac lucrul acesta fără de permisiunea lor. Întrebarea era următoarea: li se permite

medicilor să ne administreze asemenea injecții, fără de acordul părinților? Cum procedăm?

Dragă Mihai, sănătatea este o valoare în sine, iar sănătatea cetățenilor este una dintre principalele priorități ale fiecărui stat. Lucrătorii medicali au obligația de a apăra sănătatea fizică și mintală a omului, de a promova un mod sănătos de viață, de a preveni îmbolnăvirile și de a ușura suferințele, respectând dreptul la viață și demnitate al ființei umane. Consimțământul pacientului este o condiție obligatorie stabilită prin lege. În cazul copiilor se cere acordul părintelui sau al reprezentantului legal, însă există și situații când părinții nu conștientizează necesitatea oferirii asistenței medicale copilului său ori refuză asistența medicală pentru copilul bolnav, atunci aceasta se acordă contrar voinței lor, la decizia consiliului de medici, luată în prezența reprezentantului puteri.

Spre exemplu, avocatul parlamentar a fost anunțat despre un caz în care părinții unui minor aflat în stare gravă, din motive religioase, au refuzat categoric să-și exprime acordul pentru intervenția medicală de urgență. Personalul medical nu a fost în stare să ia o decizie adecvată cu privire la acordarea asistenței medicale fără acordul părinților. Doar după intervenirea avocatului parlamentar la fața locului, care a cerut prezența unui polițist în calitate de reprezentant al puterii, copilului i-a fost acordată asistența medicală necesară contrar voinței părinților. În acest caz, avocatul parlamentar s-a condus de prevederile art. 4 din Legea privind drepturile copilului, convingând personalul medical că acțiunile acestuia sunt legale și că, ulterior, ei nu vor fi sancționați pentru nerespectarea întocmai a prevederilor Legea cu privire la exercitarea profesiei de medic.

6. Răspuns la întrebarea adresată de Sandra D., 10 ani, Bălți

Trăiesc de câțiva ani doar cu tata, mama a decedat. Tatăl meu în ultima perioadă consumă prea mult alcool, mă bruschează. Vream să întreb dacă, la doleanța mea, aș putea trăi cu bunica din partea mamei?

Dragă Sandra, fiecare copil este liber să-și expună opinia referitor la situația care-l privește. Prin urmare trebuie să te adresezi autorității tutelare din mun. Bălți (Direcția de asistență socială și protecția familiei Bălți, Piața Independenței 1) care vor decide asupra domiciliului tău și asupra persoanei care te va educa, întreține și îngriji.

7. Răspuns la întrebarea adresată de Dorin C., Hîncești

Bună ziua, în căutarea studiilor de calitate am ales instituția din satul vecin. Circul de cele mai dese ori cu transport de ocazie. De multe ori nu mă simt în siguranță. Aș vrea să cunosc cum să procedez în caz de accident rutier și la ce alte riscuri mă expun.

Dragă Dorin, ne bucurăm nespun că ai fost unul din elevii care a optat pentru calitatea studiilor. În situația în care instituția de învățământ din localitatea ta a fost optimizată, Administrația publică locală și Direcția de învățământ urmează să

asigure transportarea copiilor din contul bugetului local. În scopul asigurării securității elevilor în timpul transportării acestora la instituție de învățământ de circumscripție, Ministerul Educației a elaborat un Regulament de transportare al elevilor unde este prevăzută și unitatea de însoțitor care asigură securitatea elevilor.

În cazul în care preferi să te deplasezi cu un mijloc de transport de ocazie ești următorul după șofer care îți asumi responsabilitatea pentru siguranța ta. Referitor la comportamentul în caz de accident rutier ar fi bine să rogi dirigintele de clasă sau profesorul de educație civică să vă ofere mai multe detalii la acest subiect fiindcă răspunsul la întrebarea ta va ocupa mai mult spațiu din revistă.

8. Răspuns la întrebarea adresată de Adelina V., Florești

Bună ziua, aș vrea să întreb dacă am dreptul să refuz să mă implic în unele dintre activitățile școlare (organizarea unor evenimente, manifestări, concursuri, prezentarea lor, cumpărarea premiilor, strângerea unor sume de bani etc.)

Adelina, orice instituție de învățământ dispune de un Regulament intern unde sunt stipulate normele de conduită, drepturile și obligațiile elevilor, cadrelor didactice, părinților/reprezentanților legali ai copiilor. Probabil că însărcinările la care faci referință se deduc din acel Regulament, prin urmare trebuie să fie îndeplinite.